

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

Michał Serzycki

DOLiS-035-93/07

Warszawa, dnia października 2007 r.

Pan

prof. Ryszard Legutko

Minister Edukacji Narodowej

ul. Jana Chrystiana Szucha 25

00 – 918 Warszawa

w związku z informacjami prasowymi dotyczącymi zamiaru instalowania na terenie szkół i placówek oświatowych urządzeń umożliwiających rejestrowanie rozmów, pragnę zwrócić uwagę, że działanie takie budzi zasadnicze wątpliwości co do zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie bowiem z art. 47 w zw. z art. 37 ust. 1 Konstytucji RP, osoby pozostające pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej korzystają z prawa do ochrony prawnej życia prywatnego. W świetle utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (w tej kwestii – szereg orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego przytoczonych w uzasadnieniach orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 czerwca 1997 roku, sygn. akt K. 21/96 i wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 kwietnia 2000 roku, sygn. akt K. 15/98) prawo to, podobnie jak inne prawa i wolności jednostki, nie ma charakteru absolutnego i może podlegać ograniczeniom. Koniecznym jest jednak, by ograniczenia te formułowane były w sposób czyniący zadość wymaganiom konstytucyjnym, tzn. tylko w drodze ustawy, wyłącznie ze względu na wartości określone w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i jedynie w takim zakresie, który nie skutkuje naruszeniem istoty tych wolności lub praw.

Analiza istniejącego stanu prawnego prowadzi zaś do jednoznacznego wniosku, iż brak jest ustawowej podstawy dla ograniczania prywatności osób przebywających na terenie szkół i placówek oświatowych poprzez umieszczanie urządzeń służących

do utrwalania dźwięku. Jedynym bowiem powszechnie obowiązującym (w rozumieniu art. 87 ust. 1 Konstytucji RP) aktem prawnym, który reguluje tę kwestię, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2007 roku w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 163, poz. 1155). Akt ten ma rangę niższą niż ustawa, a zatem – w świetle dyspozycji art. 31 ust. 3 Konstytucji RP – nie może skutecznie wprowadzić ograniczeń w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela. Istnieje więc realne niebezpieczeństwo, że zainstalowane w szkołach i placówkach oświatowych urządzenia umożliwiające rejestrowanie rozmów zostaną uznane za nielegalne urządzenia podsłuchowe, co skutkować może odpowiedzialnością organów państwa w oparciu o przepisy prawa cywilnego regulujące ochronę dóbr osobistych (art. 23 i 24 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny – Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.) oraz odpowiedzialnością karną na podstawie art. 267 §2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny – Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Wskazać także należy, iż art. 51 ust. 2 Konstytucji RP zakazuje władzom publicznym pozyskiwania, gromadzenia i udostępniania innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. Wprawdzie przesłanka „niezbędności” nie jest w art. 51 ust. 2 Konstytucji RP samodzielnie definiowana, to nie powinno budzić wątpliwości, że pojęcie to nawiązuje do treści art. 31 ust. 3 Konstytucji RP (zasady proporcjonalności). Pojęcie „niezbędności” powinno w konsekwencji co najmniej uwzględniać te same elementy, które Konstytucja RP wskazuje dla ustalenia, jakie wartości mogą uzasadniać konieczność w demokratycznym państwie ingerencji w sferę gwarantowanych konstytucyjnie praw i wolności, a mianowicie bezpieczeństwo, porządek publiczny, ochrona środowiska, zdrowie i moralność publiczna, a także wolności i prawa innych osób (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 listopada 2002 roku, sygn. akt SK 40/2001 – uzasadnienie). Z treści – powołanego wyżej – rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2007 roku nie sposób zaś wyinterpretować, ochrona której z wartości wymienionych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP wymaga gromadzenia szerokiego katalogu informacji o osobach poprzez podsłuchiwanie i nagrywanie wszelkich rozmów prowadzonych przez osoby znajdujące się w szkołach i placówkach oświatowych.

Biorąc zatem pod uwagę wskazane wyżej okoliczności, zwracam się do Pana Ministra o pilne podjęcie niezbędnych działań w przedmiotowej sprawie.